

Ha mort, als 80 anys, l'artífex del Concili Tarraconense del 1995

Torrella, l'arquebisbe del diàleg

BERNABÉ DALMAU

Dintre la millor tradició dels seus antecessors Vidal i Barraquer i Pont i Gol, l'arquebisbe Ramon Torrella se'ns presenta, al moment del seu traspàs, sobretot com l'home del diàleg. Del diàleg com la millor de les múltiples facetes d'una personalitat eclesiàstica que fàcilment podria merèixer unes floretes per l'estil de les que Henri Fesquet féu del papa Joan.

En efecte, des del fet d'haver estat suspès a *divinis* per l'arquebisbe de Madrid a l'època de consiliar obrer fins a la desautorització per part del de Barcelona quan ja era bisbe auxiliar en un pati de palau ple de capellans, el currículum li ha teixit una aureola mítica que ja voldrien per a ells els clergues més enllustrats.

Currículum noble que no li feia oblidar ni l'Olesa natal ni les recerques de bolets a Vacarisses, i que, a les seves velleses, li feia saltar el cor d'enginyer tèxtil, quan es trobava davant algú que vestia una tela singular.

D'aquest currículum, que també passa –com es vivia aleshores la diocesanitat!– per la formació dels seminaristes de Barcelona, hom sol desconèixer el caràcter austeríssim, gairebé d'ermità, dels anys que treballà a la cúria romana. I, paradoxalment, si el volíeu fer content, només calia que li insinuéssiu algun record d'aquells anys en què forjà grans amistats servint l'ecumenisme i la justícia i la pau.

És aleshores que, bon conversador i confidant per al qui li feia confiança, deixava que esclatés la seva dimensió veritablement universal. Perquè era un home que mirava certament a

Roma, poc a Madrid, i, cosa més important, també a Canterbury, a Constantinoble i allà on fos.

Potser fou precisament a causa d'aquesta obertura d'horitzons que treballà com ningú, un cop a Tarragona, per la diòcesi i la província eclesiàstica que presidia. Molts lamentem que el retorn a la nostra terra representés per als catòlics catalans quedar orfes d'un vàlid interlocutor amb la Santa Seu, que tant hem trobat a faltar aquests anys.

Però potser hem d'agrair als primers col·laboradors del papa Wojtyła que augmentessin el prestigi de Roma a Catalunya enviant per a la seu primada un home de gran visió i sobretot de diàleg.

No en va fou montinià de cap a peus i assimilà perfectament l'esperit de l'encíclica del diàleg, *l'Ecclesiam suam*. Per dir-ho així, fins i tot ens la peixà, en dedicar a aquest tema central la seva segona gran carta pastoral i afirmant humilment que el que més desitjaria de la seva vida és que fos recordat com un home de diàleg.

La identificació amb la seu tarraconina el portà a liderar dues grans empreses que, ni que sigui amb el marge reduït d'aquests pocs anys, ja el situen en els millors annals de la Tarraconense. La primera és la pastoral col·lectiva *Arrels cristianes de Ca-*

talunya, que, entre altres efectes benèfics, esborrava de l'episcopat català la màcula original d'una altra pastoral de la qual l'any 1936 fou preservada la lucidesa del cardenal Vidal i Barraquer.

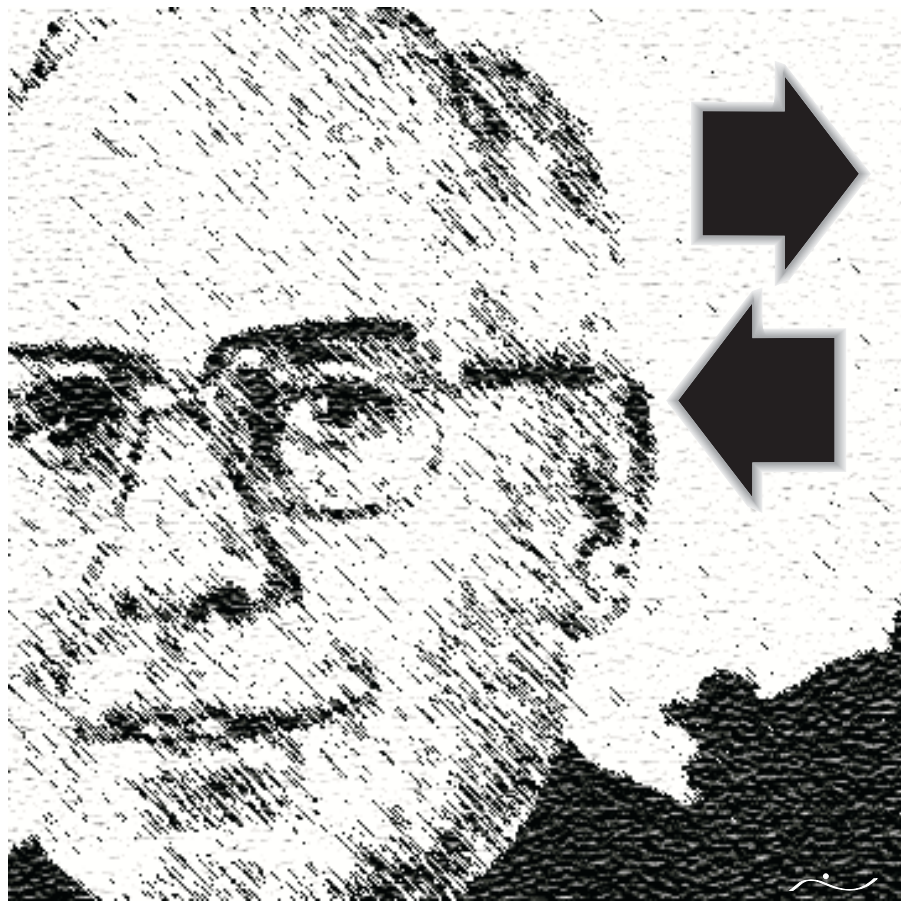
L'altra gran empresa, com tothom recorda, fou la convocatòria del Concili Tarraconense de 1995, veritable utopia mirat ja amb la perspectiva d'aquests pocs anys. Utopia si es mira sobretot des del punt de vista de la seva responsabilitat d'arquebisbe metropolità. En efecte, quan aquell nunci dels nacionalismes exacerbats li preguntà si se celebraria un concili, ja feia setmanes que els instrumentistes de la catedral primada assajaven els nyigo-nyigo del canonge Barbarà. I feia més d'un any que milers de cristians de les vuit diòcesis catalanes havien reflexionat sobre què deia l'esperit a les esglésies de casa nostra.

En tots els concilis –els universals i els locals– la recepció és cosa imprevisible i admet molts graus i tonades. I si és veritat que, sense el Tarraconense del 1995, la vida a les esglésies del Principat hauria estat potser encara més esllanguida, també ho és que, al moment de la mort del doctor Torrella, es noten símptomes d'un nou impuls de recepció.

En efecte, aquests dies han sortit a la llum, independentment, dos llibres escrits des de dins de l'Església catalana –*La terra i la llavor* i *L'Església en crisi*– que, sense estalviar l'auto-critica, mostren brins d'esperança en aquest desencisat camí d'Emaús que travessen les nostres diòcesis. I ambdós reculls coincideixen a assenyalar la revaloració de la lletra i de l'esperit del Concili Tarraconense com l'indicador que farà possible l'entusiasme en la nova etapa que, per diversos motius prou coneguts, han d'iniciar les esglésies de Catalunya.

Sembla feiaent la floreta que conta que l'arquebisbe Torrella pronuncià una exclamació inadequada quan caigué malalt a Roma a conseqüència dels tripijocs que impedièren l'aprovació –la *recognitio*!– del seu concili. Ara, als esclats pasquals de les esglésies de Catalunya en les diades dels seus patrons, ell pot dialogar cara a cara amb el Bon Pastor que ha reconegut el seu treball de català indiscutible i de servidor infatigable de l'Evangelí.

• BERNABÉ DALMAU. MONJO DE MONTSERRAT

N. VAN DER BERG

El darrer número de la revista cultural *El Fingidor*, editada per la Universitat de Granada des de fa cinc anys, publica un esplèndid treball del professor de literatura Fidel Villar Ribot, finíssim traductor del català, com demostren els vuit poemes del nostre Miquel Martí i Pol i fragments del pròleg d'*Estimada Marta*. Cada traducció és acompanyada, en cursiva, de la versió original, que permet al lector acostar-se a la llengua catalana. En el mateix número d'*El Fingidor*, Fidel Villar Ribot dedica dues pàgines al seu amic Joan Perucho en ocasió de la seva mort pocs dies abans de la de Martí i Pol, per la qual cosa el text del poeta granadí pot considerar-se un homenatge pòstum als dos poetes catalans.

No és una necrològica de circumstància sinó una emocionada semblança de l'estimat Perucho amb traducció de fragments dels seus escrits sobre les seves visites a Granada, una de les quals en companyia de Nèstor

Catalunya des de Granada

TERESA PÀMIES

Luján i a la recerca de dades per elaborar un llibre sobre cuina. *«Estuvimos alojados en los jardines de la Alhambra y lo recuerdo como una de las maravillas de mi vida»*, evocà Joan Perucho, seduït per l'encís de Granada, on tornaria convidat per la universitat *«para leer unos textos, en verso y en prosa, referidos a una fantástica Edad Media»*, i afegia que en aquella circumstància *«leyó una lúcida introducción Fidel Villar Ribot, casi un paisano, joven poeta del que conservo memoria de sus «Figuras para un cuerpo»*. En qualificar de *«casi paisano»* el jove poeta Villar Ribot, Joan Perucho González mostrava l'origen de l'un i de l'altre com un fet que els unia més enllà de la passió poètica.

La influència del barceloní sobre la generació del poeta granadí és evident en l'escrit d'homenatge que publica *El Fingidor*: *«Lo mismo que Joan Perucho se inventó a Guillem Creixell, un trovador catalán del siglo XIII, nosotros gozamos de la libertad de inventarnos un Joan Perucho –habitante eterno en su entrañable Albinyana– mago de fantasmas, gozías o maestro de alquimias, entre el calor de algunas conversaciones, los espejos cálidos de la correspondencia y el recuerdo de abrazos que nunca –ni siquiera ahora– fueron, en verdad, de despedida»*.

Les quatre pàgines de la revista granadina dedicades a dos dels més emblemàtics escriptors catalans és la via més directa per donar a conèixer

Catalunya a la resta d'Espanya, força més eficaç que les visites que anuncien els governants, les exposicions institucionals i les enquestes entre els no catalans sobre el que pensen de Catalunya. Sempre han estat els intel·lectuals més lúcids, més intel·ligents i ben informats sobre la història comuna els que han contribuït al coneixement i a l'estima recíproca per avançar, plegats, vers una societat com l'obra de Martí Pol, de la qual *«manan, a la par, la ternura y la sincera denuncia, la transparencia de la lengua catalana y la dicción directa»*, com escriu el nostre *casi paisano* Fidel Villar Ribot en el seu homenatge al poeta de Roda de Ter, que universalitzà el seu amor a la terra i a la llengua nadiues.

• TERESA PÀMIES. ESCRITPORA